

Aga Binto
sa
Iloilo

Felicisima Torres Campos, Ph. D.

KARAPATAN SAAKDA

A- 25826

ISBN 971-91470-0-8

ni

FELICISIMA TORRES-CAMPOS, Ph.D.

**SARILI NG AWTOR
ANG LAHAT NG KARAPATAN**

Walang bahagi ng aklat na ito ang maaaring alimbag ninuman sa anumang anyo nang walang tulot ng may-akda.

O di kaya ay magpalathala, magtinda o magbigay ng a kopya ng walang awtorisasyon o pirma ng awtor.

2022 EDISYON

Exclusively Printed and Published by:
MALONES PRINTING PRESS and PUBLISHING HOUSE
Door #32, Zerrudo Commercial Complex,
E. Lopez St., Jara, Iloilo City, Philippines
Tel. Nos. 3202857 * 3296816

ISBN:971-0382

TERESITA D. MALONES
Owner/Manager

MIGA NILALAMAN

KABANATA	PAHINA
I. Panimula	1
Katuturan ng mga Talakay	2
Kaayusan ng Aklat	4
II. Kaligirang Pangkasaysayan	5
Ang Pilipinas at ang Asya	5
Ang mga Negrito	6
Ang Pagdating ng mga Malayo	7
Ang Panay	10
Ang Iloilo sa Panahon ng mga Kastila, Amerika at Hapon	12
Ang Iloilo sa Kasalukuyan	19
Heograpiya	19
Klima	20
Wika/Diyalekto	20
Topograpiya	20
Talahanayan ng Mineral Ore Reserves	22
Klasipikasyon ng Lupa	23
Populasyon	24
Talahanayan ng Population Profile	24
Klasipikasyon ng Income	26
Paghahating Pulitikal	27
Mga Lider na Pulitikal	28
Edukasyon	32
Ilang Paaralan sa Iloilo	36
Pangalawang Tahanan	49
Ekonomiya	52
Township Developments	53
Mga Tanging Pagkain	54
Transportasyon	55
Komunikasyon, Pakikipag-ugnayan, Pasilidad	57
Institusyong Pinansyal	59
Paglilingkod na Pangkalusugan	60
Akomodasyon	62
Mga Hotel sa Iloilo	62
Beach Resorts	65
Mga Restawran	69
Shopping Centers	72
Iba pang mga Pasilidad	73

Talahanayan: Taunang Pagdating ng mga Turista	76
Pagsulong, Pag-uswag	78
Ang Turismo	81
Sentro ng Turismo :	82
Unang Distrito	83
Ikalawang Distrito	101
Ikatlong Distrito	111
Ikaapat na Distrito	124
Ikalimang Distrito	135
Lunsod ng Iloilo :	153
Dating Kalalawigan ng Guimaras	174

III. Alamat :	183
Ang Pinanggalingan ng Pulo ng Bisaya	184
Ang Alamat ng Iloilo6.63%.6.6666666...6.33.6.3.....,,,	184
Ang Munting Pamayanan ng Ajuy	185
Ang Kasaysayan ng Alimodian	185
Ang Alamat ng Anilao .:	187
Ang Bayan ng Badiangan	187
Ang Pinanggalingan ng Munisipyo ng Balasan	187
Ang Dating Bayan ng Bobog (Banate)	188
Ang Kasaysayan ng Barotac Nuevo	188
Ang Pinag-ugatin ng Barotac Viejo-.....-.....,,,	189
Ang Bayan ng Batad	190
Ang Pinagbuhatan ng Bingawan	190
Ang Alamat ng Cabatuan :	191
Ang Lugar ng Calinog :	192
Ang Kasaysayan ng mga Pulo ng Carles	192
Ang Pinagmulan ng Bayan ng Concepcion	195
Ang Alamat ng Bayan ng Dingle	196
Ang Makasaysayang Duenas	196
Ang Pinagmulan ng Pangalang Dumangas	197
Ang Rantso ng mga Isda sa Kabundukan	198
Ang Alamat ng Guimbal	198
Ang Baryo Barakang sa Guimbal	200
Ang Salaysay ng Igaras	200
Ang Bayan ng Janiuay	201
Ang Alamat ng Lambunao	201
Ang Tinagong-Dagat ng Lambunao	202
Ang Munisipyo ng Leganes	203

Ang Marikit na Pook ng Lemery	203
Ang Baryo ng Milan	205
Ang Baryo ng Puyas	206
Ang Alamat ng Bayan ng Leon	206
Ang "Maalat" na Banwa (Maasin)	207
Ang Matulaing Bayan ng Miagao	207
Ang Kasaysayan ng Mina	208
Ang Bayan ng New Lucena	210
Ang Maalamat na Bayan ng Oton	210
Bakit Tinawag na Passi?	211
Ang Pinagbuhatan ng Pavia	212
Ang Alamat ng Pototan	213
Ang Dating Kilalang Bayan ng Lakdayan (San Dionisio)	214
Ang Pintakasi ng San Enrique	214
Ang mga Patron ng Bayan ng San Joaquin	215
Ang Kasaysayan ng Gintaguan	216
Ilang Baryo sa San Joaquin	218
Ang Patrong Pumili sa Bayan ng San Miguel	218
Ang Bayang nasa Kalinga ng isang Anghel (San Rafael)	219
Ang Pinagmulan ng Munisipyo ng Santa Barbara	219
Ang Marikit na Sara ng Bayan	220
Ang Alamat ng Tigbauan	221
Ang Pinagmulan ng Tubungan	221
Ang Kasaysayan ng Zarraga	222
Ang Lunsod ng Iloilo	222
Ang La Villa de Arevalo	223
Ang Korona ng Arevalo	223
Ang Alamat ng Santa Cruz	224
Ang Distrito ng Molo	226
Ang Pinanggalingan ng Mandurriao	226
Ang Distrito ng Jara	226
Ang Alamat ng Nuestra Senora de la Candelaria	227
Ang Kasaysayan ng La Paz	228
Ang Pinagmulan ng Pangalan ng Lapuz	228
Ang Dating Kalalawigang Guimaras	229
Ang Pagsulpot ng mga Isla sa Guimaras	229
Ang Munisipyo ng Jordan	229
Ang Kapilya sa Balaan Bukid	230
Ang Kaaya-ayang Lugar sa Buenavista	230
Ang Makasaysayang Siete Islas de Peccado	231

Ang Pinagmulan ng Tamawo	233
Ang Alamat ng Katao	234
Ang Alamat ng Sampagita	234
Ang Pinanggalingan ng Macapuno	235
Ang Alamat ng Pinya	236
Kuwentong-Bayan	238
Ang Saklolo ni San Antonio de Padua	238
Ang Santo Nino ng San Joaquin	239
Ang mga Milagro ng Mahal na Birhen ng Oton	239
Si Tan Adi at ang Higante	244
Si Mama Suli ng Cabatuan	245
Ang Pakikipagsapalaran ni Huan Pusong	248
Ang Tulong ng Katao	249
Si Tenyente Gimo	249
Isang Sisiw sa Lalamunan	250
Ang Bahay na Puna ng mga Asuwang	251
Nagising sa Sakal	251
Gahiblang Pagkakaligtas Pa	252
Ang Ibong Asuwang	252
Kapirasong Atay	253
Ang Mantiw at ang Manghaharana	253
Ang Kapre	254
Si Lalo Jose at ang Kapre	254
Ang Puna ng Salay	254
Ang Mangingibig na Tamawo	255
Kinuhang Asawa	256
Ang Tamawo sa Santa Barbara	257
Ang Sulat ng Tamawo	258
Kahiwagaan sa Punong Balete	258
Ang Nakatagong Lunsod ng Barotac Viejo	259
Ang Trahedyang sa Macopa	259
Ang mga Duwende sa Larawan	260
Naging mga Kaibigang Duwende	260
May Anting-Anting	261
Ang Nabimbing Testamento	261
Ang Gabi ng Lagim	262
Nakiangkas si Siam-Siam	263
Ang Pangungumpisal ng Multo	263
V. Tula	264

VI. Salawikain	306
VII. Bugtong	311
VIII. Loa	315
IX. Epiko	324
X. Pamahiin, Paniniwala at Kaugalian	327
XI. Awiting-bayan	352
XII. Sayaw	372
XIII. Paglalagom: Mga Bisang Nakapaloob sa mga Kaalamang-Bayan ng mga Ilonggo	376

APENDISE:

A. Mga Iaragdagang Dahon	389
History of the Santo Nino	390
Campos' Book Off the Press	392
Leisurely Life of Ilongos Charms Reader's Digest Writer	393
The Jalaur River Irrigation Dam in Dingle	394
Iloilo's Many Firsts	394
Mga Kilalang Ilonggo	403
List of People Born and Associated with Iloilo and Iloilo City ...	414
A rts, Literature and Entertainment	414
E ducation	428
G overnment Service	440
I nnovators, Scientists, Entrepreneurs	451
R eligious Service	459
* Revolutionaries and War Heroes	464
S ports	465
10 Things to Know About the West Visayas State University	467
CPU One of Best/Top Universities for Asia 2022	468
These are Few of the Many Firsts Milestones of CPU	469
10 Things to Know About the University of San Agustin	470
The 100 Outstanding Augustinians of the Century	471
Top Universities in the Philippines 2022	473
Tsart ng Araw ng Pamimili at Kapistahan ng mga Bayan sa Lalawigan ng Iloilo	474
Tsart ng mga Kasayahan sa Lalawigan ng Iloilo	475
Government Officials of the Province and Cities of Iloilo	476
B. Talasanggunian	478